កម្មវិធីឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហម

Asian International Justice Initiative (AIJI), a project of East-West Center and the WSD HANDA Center for Human Rights and International Justice at Stanford University (previously known as the UC Berkeley War Crimes Studies Center)

របាយការណ៍សង្ខេបប្រចាំសប្តាហ៍ លេខ ៦២

នាសប្តាហ៍នេះ ការពន្យារពេលសវនាការដាក់បង្ហាញឯកសារគន្លឹះ ដែលដើមឡើយគ្រោងនឹងចាប់ផ្តើមធ្វើនៅថ្ងៃចន្ទនេះ បាននាំឲ្យមានការផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការរហូតដល់ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍។ ដោយបានប្រើប្រាស់រយៈពេលចំនួនពីរថ្ងៃនៃវគ្គសវនាការក្នុងសប្តាហ៍នេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានស្តាប់សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួនបីរូប ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងផ្នែកនៃសវនាការស្តាប់ព្យសនកម្មរបស់ជនរងគ្រោះ ពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកជំនុំជម្រះលើកទីបួន ស្តីពីមន្ទីរសន្តិសុខ និងការបោសសម្អាតផ្ទៃក្នុង ហើយប្រការនេះ ជាការបន្ថែមលើការចាប់ផ្តើមសវនាការលើឯកសារ ដែលជាការដាក់បង្ហាញឯកសារគន្លឹះ ពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកជំនុំជម្រះនេះក្នុងសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ ដោយការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា និង ក្រុមសហមេធាវីតំណាងឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។[1] នៅថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ លោក **ឆែ ហ៊ាប** បានផ្តល់សក្ខីកម្មជាលើកដំបូង ស្តីពីការបាត់បង់បង

[1] សវនាការលើឯកសារគន្លឹះ និងសវនាការស្តាប់ពីព្យសនកម្មរបស់ជនរងគ្រោះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងនៅចុងបញ្ចប់នៃផ្នែកជំនុំជម្រះនីមួយៗ។ សវនាការលើឯកសារគន្លឹះ អនុញ្ញាតឲ្យភាគីទាំងអស់ធ្វើការដាក់បង្ហាញដល់ភាគីទៅវិញទៅមក នូវឯកសារគន្លឹះនានា ដែលមានភាពពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកជំនុំជម្រះនីមួយៗ រីឯសវនាការស្តាប់ពីព្យសនកម្មរបស់ជនរងគ្រោះ អនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលនឹងមិនផ្តល់សក្ខីកម្មក្នុងសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ មានឱកាសរៀបរាប់ពីបទពិសោធន៍ស្តីពីការរងទុក្ខវេទនារបស់គាត់ដែលបានទទួលរងគ្រោះក្នុងអំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ សូមមើល ឯកសាររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពី “ព័ត៌មានទី១ ស្តីពីសវនាការលើការដាក់បង្ហាញឯកសារគន្លឹះក្នុងសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ និងព័ត៌មានទី២ ស្តីពីសវនាការស្តាប់ពីព្យសនកម្មរងទុក្ខវេទនារបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២” (ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤) ឯកសារលេខ E315/1។ សម្រាប់សេចក្តីសង្ខេបស្តីពីសវនាការលើឯកសារគន្លឹះលើកទី១ ក្នុងសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ ស្តីពីសហករណ៍ស្រុកត្រាំកក់ និងមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់ សូមមើលរបាយការណ៍

ប្អូនបង្កើតចំនួនប្រាំនាក់ ក្នុងចំនោមបងប្អូនប្រុសស្រីទាំងប្រាំបីនាក់របស់គាត់ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការបោសសម្អាតក្នុងកងពលលេខ៣១០ ហើយជាពិសេសនោះ គឺការស្លាប់បងប្រុសច្បងរបស់គាត់ឈ្មោះ **ឆៃ ហ៊ាយ** ដែលក្រុមគ្រួសារគាត់ត្រូវបានគេសម្លាប់ចោលទាំងអស់ផងដែរ។ បន្ទាប់មក គឺអ្នកស្រី **ភួង យ៉ាត** បានផ្តល់សក្ខីកម្មអំពីការបាត់បង់បងប្អូនស្រីរបស់គាត់ ដែលគាត់បានដឹងអំពីរឿងនេះនៅក្រោយរបបនេះ ថាបងប្អូនស្រីរបស់គាត់ត្រូវបានគេសម្លាប់នៅមន្ទីរស-២១។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចុងក្រោយ គឺ អ្នកស្រី **រស់ ជូស៊ីអ៊ី** បាន ផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោទ្យទ៍ពីទីក្រុងប៉ារីស អំពីការរងទុក្ខនានាដែលអ្នកស្រីបានឆ្លងកាត់កន្លងមក ដោយសារតែស្វាមីរបស់គាត់ឈ្មោះ **រស់ សារិន** ត្រូវបានគេសម្លាប់នៅមន្ទីស–២១។[2] នៅសប្តាហ៍បន្ទាប់ សវនាការស្តាប់ពីព្យសនកម្មរបស់ជនរងគ្រោះ នឹងត្រូវរៀបចំបញ្ចប់នៅថ្ងៃចន្ទ ជាមួយនឹងការស្តាប់សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ

របស់អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលើសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ លេខ១៧ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី១៤ (ចុះថ្ងៃទី២៧ ដល់៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៥)។ សវនាការលើឯកសារគន្លឹះបន្ទាប់ ត្រូវបានរៀបចំនៅចុងបញ្ចប់នៃផ្នែកជំនុំជម្រះស្តីពីការរដ្ឋានការងារទាំងបី សូមមើលរបាយការណ៍ប្រចាំសប្តាហ៍របស់អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលើសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ លេខ២៨ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី២៥ (ចុះថ្ងៃទី២៤ ដល់ទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥) និងលេខ២៩ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី២៦ (ចុះថ្ងៃទី១ ដល់ទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥)។ សវនាការលើឯកសារគន្លឹះលើកទីបីនាពេលថ្មីៗនេះ បានផ្តោតលើការប្រព្រឹត្តទៅលើក្រុមគោលដៅ សូមមើលរបាយការណ៍ប្រចាំសប្តាហ៍របស់អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលើសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ លេខ៤៤ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី៤១ (ចុះថ្ងៃទី២៣ ដល់ទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៦) ទំព័រ ១ដល់៤។ សម្រាប់ព័ត៌មានស្តីពីសនាវការស្តាប់ព្យសនកម្មលើកទីមួយនៅចុងបញ្ចប់នៃផ្នែកជំនុំជម្រះលើកទីមួយ ស្តីពីសហករណ៍ស្រុកត្រាំកក់ និងមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់ សូមមើលរបាយការណ៍ប្រចាំសប្តាហ៍របស់អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលើសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ លេខ១៥ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី១២ (ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ដល់ទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៥) ទំព័រ១ដល់៧។ សម្រាប់សវនាការស្តាប់ព្យសនកម្មលើកទីពីរនៅចុងបញ្ចប់នៃផ្នែកជំនុំជម្រះ ស្តីពីការរដ្ឋានការងារក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ សូមមើលរបាយការណ៍ប្រចាំសប្តាហ៍របស់អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលើសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ លេខ២៩ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី២៦ (ចុះថ្ងៃទី១ ដល់ទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥) ទំព័រ១ដល់៤។ សម្រាប់សវនាការស្តាប់ព្យសនកម្មលើកទីបីនាពេលថ្មីៗនេះ ស្តីពីការប្រព្រឹត្តទៅលើក្រុមគោលដៅ សូមមើលរបាយការណ៍ប្រចាំសប្តាហ៍របស់អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលើសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ លេខ៤៥ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី៤២ (ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែកុម្ភៈ ដល់ទី៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៦) ទំព័រ១ដល់៧។

[2] ពាក្យតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរបស់អ្នកស្រី ***រស់ ជូស៊ីអ៊ី*** ត្រូវបានដកស្រង់ដោយមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងអំឡុងពេលនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មរបស់សាក្សី **កាំង ហ្គេចអ៊ាវ** ហៅ **ឌុច**។ មេធាវីនាំមុខដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺលោកស្រី **ម៉ារ៉ា ហ្គីរូដ** (Marie Guiraud) បានចោទសួរទៅកាន់សាក្សី **ឌុច** អំពីស្វាមីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនេះ គឺលោក **រស់ សារិន** ដែលត្រូវបានឲ្យដឹងថាបានស្លាប់នៅមន្ទីរស-២១។ សាក្សី **ឌុច** បានអះអាងដោយមិនចងចាំឈ្មោះ **រស់ សារិន** នេះទេ។ សូមមើលរបាយការណ៍ប្រចាំសប្តាហ៍របស់អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលើសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ លេខ៥៦ ស្តីពីសវនាការលើភស្តុតាង សប្តាហ៍ទី៥៣ (ចុះថ្ងៃទី៦ ដល់ទី៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦) ទំព័រ៨។ អ្នកឃ្លាំមើលសវនាការ បានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា ក្នុងរបាយការណ៍មុនៗ ឈ្មោះនេះត្រូវបានសរសេរប្រកបជាភាសាអង់គ្លេសថា Ruos Sarin ក៏ប៉ុន្តែយើងខ្ញុំសូមធ្វើការកែតម្រូវដោយប្រើប្រាស់ការសរសេរថា Ros Sarin វិញ ដើម្បីធ្វើឲ្យមានភាពស្របគ្នាទៅនឹងឯកសាររបស់ អ.វ.ត.ក។

ប្បវេណីចំនួនបីរូបបន្ថែមទៀត[3] ហើយបន្ទាប់មកនឹងរៀបចំការបិទបញ្ចប់សវនាការលើឯកសារគន្លឹះនៅថ្ងៃអង្គារ ជាមួយនឹងការឆ្លើយតបពីសំណាក់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី។

[*] របាយការណ៍នេះ ត្រូវបានសរសេរដោយ ប្រ៊ីតនី អូលីណា ឆោ (Britni Olina Chau), ខេតលីន កាហ្វហ្រ៊ៀ (Caitlin McCaffrie), និន វុទ្ធី, តាយ លីណា, ធំ ស្ថាពរ, អាលីណា យូត្រាតា (Alina Utrata) និង ភីនីឡូភី វ៉ាន់ធូល (Penelope Van Tuyl) ដែលជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីឃ្លាំមើលសវនាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហម និងការផ្សព្វផ្សាយតាមសហគមន៍របស់អង្គការគម្រោងផ្តួចផ្តើមយុត្តិធម៌អន្តរជាតិប្រចាំអាស៊ី (AIJI)។ AIJI គឺជាគម្រោងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងមជ្ឈមណ្ឌលបស្ចិម-បូព៌ា (East-West Center) នៅអូណូឡូឡូ (Honolulu) និងមជ្ឈមណ្ឌល ដាប់ប៊ែលយូ.អេស.ឌី ហាន់ដា សម្រាប់សិទ្ធិមនុស្ស និងយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (The WSD HANDA Center) ដែលកាលពីមុនត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ប៊ែកឃ្លី (Berkeley War Crime Study Center)។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៣មក មជ្ឈមណ្ឌលទាំងពីរនេះ បានកំពុងធ្វើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការគ្នាលើគម្រោងជាច្រើន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតការផ្តួចផ្តើមយុត្តិធម៌ និងកម្មវិធីកសាងសមត្ថភាពនានាក្នុងវិស័យសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍នេះ។

[3] មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បានគូសបញ្ជាក់ថា សាក្សីដែលសេសសល់ ដែលនឹងដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង រួមមាន៖ សាក្សីដែលជាជនរងគ្រោះដោយប្រយោលក្នុងប្រធានបទមន្ទីរសន្តិសុខភ្នំក្រោល ម្នាក់ទៀតក៏ជាជនរងគ្រោះដោយប្រយោលក្នុងប្រធានបទមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ ហើយសាក្សីចុងក្រោយជាជនរងគ្រោះដោយផ្ទាល់ក្នុងប្រធានបទនៃការបោសសម្អាតក្នុងភូមិភាគបូព៌ា សូមមើល ឯកសាររបស់មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី "ស្តីពីសារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អំពីបញ្ជីឈ្មោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលនឹងមកផ្តល់សក្ខីកម្មនាសនាវការលើផលប៉ះពាល់ និងព្យសនកម្មដែលបាតទទួលរង" (ចុះថ្ងៃទី១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៦) ឯកសារលេខ E315/1/6។